

এই সদনে প্রধান সমস্যার পাশা পাশি আরো বড় ছেট হোট সমস্যা ছিল মেগানী সম্বন্ধে সম্মান ছাড়া দেশের পাইও ও প্রগতি সজ্জের ছিল না। এমনৰ অন্তর্ভুক্ত হচ্ছে, জাতিন্তরি বাবস্থা সম্পর্কে বিচ্ছিন্ন প্রশ্ন, দুর্ভাগ্যসম্বৰ্ধী মানচিকিৎসা পর্ষ নির্মাণ, সামাজিক নায় প্রতিষ্ঠান মাধ্যম বিভিন্ন জাতি-উপজাতির অধিকার ও আর্থ-সামাজিক নিষ্পত্তি প্রয়োজনীয়তা করা, যশীল অস্থির্যতা গরিবদের পরিবেশ গাড়ি তেজা এবং একটি কল কোর্মকরী বিদ্যুৎ নীতি প্রযোগ করা, ইত্যাদি। পাইও জাতিহরণনাম নেতৃত্বের প্রচলনাক্ষেত্রে ঘোষিত করা হচ্ছে সম্মান করা এই বহুবিধ সমস্যার সমাধানে লিপ্ত হেতুক দেশক অভিযান সুসংগঠিত করত রাষ্ট্র হিসেবের গাত্র দ্বারা নিম্নোক্ত সম্ভাব্য ছিল।

ଡ'ବ୍ଲ୍ୟୁ ସମ୍ପଦ ଓ ପୁନର୍ବାସନ :

1. M. H. Somani, *The Transfer of Power in India* (1957), p. 440.
 2. नवाज अकबरी विद्यालय बाबर (22220), पृ. 225-1
 3. अमिताभ दत्तारे (22221) 222-1

Norman D. Palmer, Political system
The Indian

দেশ বিভাগের তৎসময়িক পরিগ্রাম দিল করার সভাৰ উপর ইতি-বৰ
সম্পত্তিক হওয়াকোল এ নাম সকল মানুষৰ সহজেই হওয়াৰ ঘৰ। যে সাম্পত্তিক বিৰোধ কৰিবলৈৰ সভাৰ উপৰ ইতি-বৰ
গ্ৰাম শ্ৰী মেনন নিষেচেছে, 'এখনো নথি যে অস্বীকাৰ জীৱিতৰ ও অমৃতালপুৰি' হিল। বিষ্ণু কৌ আমাটো ই
তে দাঙাতোট এবং দাঙুপুৰি মোহুলা হোৱ। ॥ লাউ মাতৃত্বালৈন জোড়াজো প্ৰকাশ গান্ধী-ক বলাই-গল
ৰ। আপৰি নিষিদ্ধ ধৰণতে পানোক, রংপোত ও সাম্পত্তিক সাজা কৰাব কৰাৰ জন্ম সহজ রেখাৰ পৰিয়া
হৈব। ॥ জাতীয় কংগ্ৰেস ও নিগ লেন্দৰুল নিষিদ্ধ ছিলোৱ যে, 'স্ব বিভাগের পৰে বে নকল অৱৰেক মু
সে-ৰ অনেক নিষিদ্ধ কৰা কৰকৰ হৈব ন।' কিন্তু বিভাগের পৰমৰণী কৰুলৰ সপ্তাহে নৃপুৰ সতীকৃত এবং
শারীৰিক ও মানসিক নিষিদ্ধ সমষ্টি পুৰুলাম ও প্ৰতিশা নিয়া প্ৰতিষ্ঠা কৰ। ১৯৫৯ সনত এক সৰোৱে
সম্মুখনে পালতে নেছৰে এই প্ৰাতিৰ কৰা শীৰ্ষকৰ কৰল নো। তিনি বলন, 'স্ব বিভাগের পৰ এই অভাৱ
হওয়াকোল হওয়াত পাৰ, তা আমৰেৰ তৰণৰ বাইৰ হিল। বৰং বলা বাব আপো এৰু এতোমুৰ জোড়াই
আগেৰ নিষিদ্ধ নিষিদ্ধিম। জোড়া আপো দুদোৱ বলা নিষ্ঠ বাব হওয়াই। প্ৰথমত, মাজুত ও মৰণৰ
নিক পৰে বিষ্ণু নিষিদ্ধ বাবকৰালৈ যা

2. Mehdana A. K. *Azad-Huda wins Presidency*, 1950, P-190
3. ~~1950 - 1952~~ ~~1950 - 1952~~

ଆଧୁନିକ ଭାଷାର ମୂଳ

ଶ୍ରୀନୋତ୍ତମ ଭାରତ । ୧୯୪୬ -

বৰ্ষ কাৰাৰ জন্য যে কোন ব্যৱস্থা আবলম্বন কৰা উচিত। পাখিৰামে উদ্বাস্তু সময়া সাধাৰণেৰ জন্য
সম্পত্তি ও জনবিনিময় নীতি' মনে নেয়। এই নীতি মোতেৰক পশ্চিম পাকিস্তান থেকে পাখিৰাম, দিলি, হারিয়ানা
অস্ত্রুৱা তামেৰ ফেলে যাওয়া সম্পত্তিৰ বিনিময়ে অনগতক্ষেত্ৰে পশ্চিম পাকিস্তান পাখিৰাম দেওয়া হয়। উভয় ক্ষেত্ৰে উপৰ্যুক্ত
পৰ্বত পাকিস্তান থেকে আগত হিমপথে ক্ষেত্ৰে অনুষ্ঠাপ নীতি অনুসৰণ কৰতে সৱকাৰ অধীক্ষাৰ কাৰণ। পশ্চিমবঙ্গে
আগত উদ্বাস্তুৰ সময়ংখ্যক মুসলিমানকে পৰ্বতক্ষে পাঠিয়ে জনয়ংখ্যাৰ সমতাৰ বক্ষ কৰাৰ দাবি উল্লেখ কৰে
হন। তিনি স্পষ্ট ভাব্য জানিয়ে দেন যে, 'কোন মানুষ মুসলিমান হলেই আত্মরক্ষাৰ শক্তি অনুসৰণ কৰতে সৱকাৰ অধীক্ষাৰ কাৰণ। পশ্চিমবঙ্গে
দুৰ্বলযৰাবেৰ কাৰণে কোন ভাৰতীয় নাগৰিক গোষ্ঠীকে দেশেৰ বাহিৰে দেলে দেওয়া আইন সমতাৰ বা ন্যায়িক
সম্ভাবনা নহ। এই ব্যৱস্থা ভাৰতৰ দৰ্শনৰ পক্ষ বাস্তুনীতিৰ মুলে বৃত্তান্ধাত কৰাৰ বলকাই নেহৰু মনে কৰতেজাৰ
কোম্পে আছো নেতৃত্বো উদ্বাস্তুৰ সংখ্যা ছিল প্ৰায় ৩০ হাজাৰ। মহিলা ও শিশুৰ বাদ দিলে প্ৰায় ৬২,৫০০
উদ্বাস্তুকে পুনৰ্বাসন দেওয়া জৰুৰি ছিল। বাজাৰ সৱকাৰ ১৯৪৮-এৰ 'ডেয়েস্ট' বেছল লাভ ডেভেলপমেণ্ট এত
প্লানিং আইন' (Act XXI of 1948)-এৰ সাহায্যে পুনৰ্বাসনেৰ জন্য জনি অধিবহণেৰ চেষ্টা চালায়। প্ৰসজ্ঞত
ভৰ্তৰোহ্য যে, অসংখ্য শৰণার্থীদেৰ যে স্থানতম অঞ্চলটি সৱকাৰি আগমনিয়ে আসো নিয়েছিল, মুসলিম তামেৰ জন্যে
জমি অধিগ্ৰহণৰ প্ৰয়াস নেতৃত্বো হয়েছিল। আগ পুনৰ্বাসন কৰিবলৈ হিৰণ্যাবৰ্য বেণুপাধাৰ্য এক প্ৰতিৰোধ
থেকে জানা যায় যে, আপেক্ষক স্থানত সচল ও উদ্বাস্তুৰ শৰণার্থীৰ নিজ নিজ উদ্বাস্তুৰ পুনৰ্বাসনেৰ ব্যৱস্থা কাৰণ
নিয়োজিতেন। আবাৰ সম্পৰ্ক নহ, কিন্তু উদ্বাস্তুৰ-এমন বিকৃ শৰণার্থী পৰিৱৰ্তন বা অব্যৱহৃত জীৱন বাঢ়ি দিয়েৰ
শৰীৰৰ ক্ষমতা দিয়ে আৰু সংস্থানেৰ ব্যৱস্থা কৰে নিয়োজিতেন। ১৯৪৮-এৰ জমি অধিগ্ৰহণ আইন পাশ হওয়াৰ
মুহূৰ্তে সৱকাৰি আগমনিয়ে প্ৰায় সাতেও একুশ হাজাৰ শৰণার্থী ছিলেন।

পৰ্বত-পাকিস্তানি ও পশ্চিম-পাকিস্তানি উদ্বাস্তুৰ প্ৰতি কোনীয় সৱকাৰেৰ দিয়ুম্বা নীতিৰ আত্মস পাখোয়া
যায় প্ৰতিত নেহৰুৰ প্ৰযৱলৈভৰে। পাখিমৰণকৰণৰ মুদ্রণাত্ৰীকে তিনি নিয়োজিতেন যে হয়তো পাঞ্চম-পাকিস্তানি
উদ্বাস্তুৰ তুলনায় পৰ্বত-পাকিস্তানি উদ্বাস্তুৰেৰ জন্য কোন অধ ব্যৱ কৰা হয়েছে। তদেৰ পাঞ্চম-পাকিস্তানিৰ
দৃষ্টিকোৰ কৰল বলা সম্ভিক নহয়। কাৰণ পৰিস্থিতিৰ উপৰ আমদেৱ কোনো নিয়মত্ৰ ছিল না। দেশভাৱেৰ কোনো
আগেই পশ্চিম-পাকিস্তান থেকে দশ লক্ষেৰ মাত্ৰ লোক পাঞ্চাবে চালে এসেছিল। তদেৰ কোনো সহজ্য কৰাৰ
হয়ন। পৰ্বত-পাকিস্তান থেকে শৰণার্থীৰ এন্টেছে যেপে যেপে। কিন্তু পশ্চিম পাকিস্তান আগমনিকে পুনৰ্বাসন কৰাৰ
বিতৰ্জিত হয়েছে। অধীক্ষ পৰ্বত-পাকিস্তানে বহু হিমু থেকে গোয়েছে। প্ৰতিত নেহূত পুনৰ্বাসন দেল যে পশ্চিমবঙ্গ
সৱকাৰ মেল এখন কোন ব্যৱস্থা না নেয় যাতে উদ্বাস্তুৰ পৰ্বত-পাকিস্তান থেকে পশ্চিমবঙ্গক চালে আসাৰ উত্তোলন
পাব। পতিত নেহূত এই গতে স্পষ্ট জানিয়ে দেন যে, পৰ্বত-পাকিস্তান থেকে সব হিমু পশ্চিমবঙ্গক চাল এসেছিল।
ভৱাৰহ দুৰ্দশাৰ সৃষ্টি হ'ব যাৰ মোৰাবিলা কৰা কোনো সৱকাৰেৰ পৰ্যন্তই সংকৰ হবে না। সংঘৰ্ষজনক হৃদেশেৰ বিষয়ে উদ্বাস্তুৰ জিলাৰ (মুক্তিবৰ্ষীকৰণৰ
সত্তা) যে পশ্চিমবঙ্গেৰ বুদ্ধিজীবীৰাও এই সকল হিমুল মানুষৰ চৰম দুৰ্দশাৰ বিষয়ে উদ্বাস্তুৰ জিলাৰ (মুক্তিবৰ্ষীকৰণৰ
ফ্ৰাঙ্কা) (Marcus Franks) -ৰ বিবৰণ থেকে জানা যায় যে, সুকালান সাহিত্য ও শিল্প উদ্বাস্তুৰ দুটীজনোৱা
অতিথিশৱল তেমন ভাৰী ঘটনাবলৈৰ প্ৰয়াস দেখা যাবনি। কেউ কেউ এংদেৰ অৰ্বে অনুপ্ৰোপকৰী বলে কালীগঞ্জ
কৰে থেন। অনেকেই পশ্চিমবঙ্গে খাদ্যৰ ঘটতিৰ জন্য একেৰে দামী কৰিবলৈৰে বলি এই জানোন্তিক সিদ্ধান্তেৰ বাবে উপৰ্যুক্ত
সকল অসমৰ মানুষ্যদেৰ প্ৰতি বাঞ্ছিন তথা বজ্জবাসীৰ সহযোগীতা উপৰ্যুক্ত উদ্বাস্তুৰ ডেল্লেশো বিশিষ্ট প্ৰতিযোগিক শাৰীৰিক
বনুন্থ সৱকাৰ ইউনিভার্সিটি ইনসিটিউট হাজ উদ্বাস্তুৰ সামগ্ৰজে সভাৰ পত্ৰিক ভাষণে সৱধানবলী উচ্চাবলৈ
কৰে বলেছিলেন যে, 'ৱাজেন্টিক সুযোগ-সুবিধা হাৰানোৰ ভাৰ তেমোৰা শক্তি হয়ো না। ৱাজেন্টিক সকলা আগ কৰে। নিতি তড় পেটোৱা

- ପ୍ରାଚୀକରଣ ଏବଂ ପ୍ରାଚୀକରଣ ମଧ୍ୟ ଉପରେ ବୈଜ୍ଞାନି (M. I. T : Prof. USA). ପୃ: ୩୮୧
- ପ୍ରାଚୀକରଣ ଏବଂ ପ୍ରାଚୀକରଣ ମଧ୍ୟ ଉପରେ ବୈଜ୍ଞାନି (M. I. T : Prof. USA). ପୃ: ୩୮୧

I. Estimate Committee, 1959-60. Eighty-Ninth Report (2nd Lok Sabha), P-3